

STÁTNÍ ROSTLINOLÉKAŘSKÁ SPRÁVA
Sekce ochrany proti škodlivým organismům
Těšnov 17, Praha 1, PSČ 117 05
tel.: 545110436

13.4.2010

Zpráva o výskytu škodlivých organismů a poruch č. 3
za období 29.3. – 11.4. 2010

1. Počasí

Do konce března bylo převážně zataženo, časté dešťové či smíšené přeháňky, denní teploty se pohybovaly v rozmezí 8 - 14° C. Začátkem dubna byly většinou srážky minimální, převažovalo chladnější počasí s proměnlivou oblačností a přechodně zesilujícím větrem; v okresech Chrudim, Trutnov napadlo 2.4. až 25 cm sněhu. Ranní teploty klesly k -5 (západní Čechy), denní teploty byly naměřeny v rozmezí 10 - 20°C. V první dekádě dubna byly zaznamenány také první bouřky. Koncem sledovaného období se ochladilo, bylo zataženo s deštěm.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

V západních a východních Čechách, kde byly půdní podmínky příznivé, se naplno rozběhly jamí agrotechnické operace (setí, přihnojování a ojediněle i ochrana).

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 22 – 30)

Laboratorně byly potvrzeny výskyty **viru zakrslosti pšenice (WDV)** v okrese Ústí nad Orlicí (Vysoké Mýto) a směsné infekce **viru žluté zakrslosti ječmene (BYDV) + viru zakrslosti pšenice (WDV)** v okrese Vsetín (Choryně).

Lokálně střední výskyty **růžové sněžné plísňovitosti obilnin (Monographella nivalis)** byly pozorovány v okresech Bruntál (Krnov, Krásné Loučky, Osoblaha); všeobecně střední až silné výskyty byly zaznamenány v okresech Jihlava (Hruškové Dvory, Zdeňkov, Rozseč u Třešti) a Vsetín (Brňov, Jarcová, Valašské Meziříčí). Brzy zaseté porosty v okrese Pelhřimov (Jetřichovec), které byly zasaženy **růžovou sněžnou plísňovitostí obilnin**, byly zaorány.

Lokálně střední výskyty **tečkované listové skvrnitosti pšenice (Mycosphaerella graminicola)** byly sledovány v okrese Nový Jičín (Jeseník nad Odrou); lokální napadení dřívě setých porostů bylo pozorováno u cca 30 % rostlin na nejstarších listech v okrese Plzeň-sever (Červenohrádecko); střední výskyty byly zjištěny v okrese Hradec Králové (Nový Bydžov, Libčany, Lhota pod Libčany, Chlumeck nad Cidlinou). Další, v daných lokalitách první výskyty byly zjištěny v okresech České Budějovice (Hrdějovice), Louny, Chrudim (Holetín, Oflenda, Švihov), Hodonín (Vnorovy), Kroměříž (Drahlov u Jarohněvic), Zlín (Mladcová), Znojmo (Našiměřice).

Lokálně střední výskyty **padlí pšenice (Blumeria graminis)** byly zaznamenány v okresech Louny, Karviná (Kopytov); další první výskyty byly zjištěny v okresech Pardubice (Škudly), Litoměřice a Břeclav (Němčičky, Bulhary, Mikulov).

První výskyt **hnědé rzivosti pšenice (*Puccinia persistens* subsp. *tritricina*)** byl pozorován v okrese Kladno.

Lokálně střední výskyt **chorob pat stébel (stéblolamu pšenice - *Oculimacula vullundae*, lemované stébelné skvrnitosti pšenice - *Rhizoctonia cerealis*, obecné krčkové a kořenové hniloby pšenice - *Fusarium* spp., černání kořenů a báze stébel obilnin - *Gaeumannomyces graminis*)** byl zaznamenán v okrese Jeseník (Javorník, Vidnava, Česká Ves), ojediněle byly střední výskyty zjištěny v okrese Opava.

Laboratorně potvrzené výskyty **stéblolamu pšenice (*Oculimacula vullundae*)** byly zaznamenány v okrese Hradec Králové (Nový Bydžov); další výskyt byl pozorován v okrese Vyškov (Drnovice).

Laboratorně potvrzené výskyty **lemované stébelné skvrnitosti pšenice (*Rhizoctonia cerealis*)** byly zaznamenány v okrese Hradec Králové (Světí, Libčany, Nechanice Lhota pod Libčany, Nový Bydžov).

Laboratorně potvrzené výskyty **obecné krčkové a kořenové hniloby pšenice (*Fusarium* spp.)** byly zjištěny v okrese Hradec Králové (Libčany, Lhota pod Libčany).

První výskyt **hnědé rzivosti pšenice (*Puccinia persistens* subsp. *tritricina*)** byl pozorován v okrese Kroměříž (Těšnovice).

První výskyt **mšic (*Aphidoidea*)** byl zjištěn na listech v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice)

První výskyt **dřepčíka obilního (*Phyllotreta vittula*)** byl zaznamenán v okrese Znojmo (Načeratice).

První výskyt **kohoutků (*Oulema* spp.)** byl zjištěn v okrese Náchod (Městec); první výskyt **kohoutka černého (*Oulema melanopus*)** byl pozorován v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice).

Lokálně silný výskyt **hrbáče osenního (*Zabrus tenebrioides*)** byl zjištěn v okrese Břeclav (Velké Hostěradky, Bohumilice, Bulhary, Milovice, Valtice).

Ojediněle střední výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** přetrval v okrese Jeseník (Javorník, Vidnava, Česká Ves, Bílý Potok). K šíření do porostů docházelo ze silně napadených mezí, lokálně střední výskyty byly zaznamenány v okrese Olomouc (Chválkovice). Lokálně silné výskyty byly zjištěny v okrese Bruntál (Rusín, Bohušov, Slezské Pavlovice, Osoblaha), Karviná, Ostrava, Olomouc (Nedvězí, Cholína, Ústín, Příkazy), v okrese Opava (Oldřišov, Sudice, Rohov, Stěbořice, Třebom, Jaktař, Milostovice, Neplachovice); ohniskový střední výskyt byl sledován v okrese Uherské Hradiště (Nivnice, Vlčnov).

JEČMEN OZIMÝ (RF 23 – 30)

Projevy fyziologického žloutnutí na značné části ploch byly zaznamenány v okrese Trutnov. Porosty na severní Moravě a ve Slezsku byly převážně rovnoměrně vzešlé a vyrovnané, fyziologické žloutnutí porostů téměř ustoupilo, lokálně bylo zaznamenáváno žloutnutí podmáčených porostů v okrese Karviná.

Laboratorně byly potvrzeny výskyty **viru zakrslosti pšenice (WDV)** v okresech Prostějov (Těšice u Nezamyslic), Ústí nad Orlicí (Vysoké Mýto) a směsné infekce **viru žluté zakrslosti ječmene (BYDV) + viru zakrslosti pšenice (WDV)** v okrese Vsetín (Hrachovec).

Další výskyty **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** byly sledovány v okresech České Budějovice (Čejkovice - Olešník, Dříteň), Tábor (Oblajovice), Jičín (Miletín), Jihlava (Bradlo) a Zlín (Štípa); zvýšené výskyty byly zaznamenány v okresech Opava a Přerov.

Další výskyt **šedobílé sněžné plísňovitosti obilnin /palušky travní/ (*Typhula incarnata*)** byl sledován v okrese Jihlava (Bradlo).

Porosty v okrese Kladno poškozené **růžovou sněžnou plísníovitostí obilnin /plísní sněžnou/ (*Monographella nivalis*)** byly mezerovité, s velkými ohnisky odumřelých rostlin; některé porosty byly provzdušněny vláčením. Všeobecně střední až silný výskyt byl pozorován v okresech Jihlava (Stará Říše, Bradlo), Kroměříž (Drahlov u Jarohněvic), Vsetín (Valašské Meziříčí, Choryně, Hrachovec) a Vyškov (Ježkovice).

Střední až silný výskyt **stéblolamu ječmene (*Oculimacula yallundae*)** byl sledován v okrese Vsetín (Valašské Meziříčí).

Střední výskyt **obecné krčkové a kořenové hniloby ječmene (*Fusarium spp.*)** byl laboratorně potvrzen v okrese Hradec Králové (Lhota pod Libčany).

Další výskyty **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** byly zjištěny v okresech Jičín (Miletín), Pardubice (Jankovice), Litoměřice, Brno-venkov (Níhov), Břeclav (Podivín, Mikulov), Hodonín (Vracov), Jeseník (Uhelná, Bernartice) a Přerov. Ohniskové střední výskyty byly pozorovány v okresech Olomouc (Nový Dvůr) a Opava; lokálně silné výskyty byly hlášeny v okrese Karviná (Dolní Lutyně).

První výskyty **hnědé rzivosti ječmene (*Puccinia hordei*)** byly zjištěny v okresech Břeclav (Podivín, Mikulov), Znojmo (Oblekovice) a Frýdek-Místek.

První výskyt **křísků (*Cicadellidae*)** v porostech byl zaznamenán v okrese Prostějov.

První výskyt dospělců **kohoutka modrého (*Oulema lichenis*)** byl pozorován v okrese Břeclav (Mikulov).

Ojedinelé **zaplevelení rozrazilem břečťanolistým (*Veronica hederifolia*)** bylo sledováno v okrese Jičín.

Ojedinelé střední výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** především na okrajích porostů byly zjištěny v okrese Jeseník (Uhelná), zvýšené výskyty byly zaznamenány v okresech Karviná a Ostrava.

ŽITO

Střední výskyt **růžové sněžné plísníovitosti obilnin (*Monographella nivalis*)** byl zjištěn v okrese Semily; střední až silné výskyty byly hlášeny v okrese Havlíčkův Brod (Smilov); lokálně silný výskyt byl sledován v okrese Žďár nad Sázavou (Heřmanov, Jámy); silný výskyt byl zaznamenán v okrese Hradec Králové (Plačice). V okrese Pelhřimov (Kejžlice, Křepiny) byly napadené porosty zaorány, většina bude proseta.

TRITIKALE

Silný výskyt **růžové sněžné plísníovitosti obilnin (*Monographella nivalis*)** byl zaznamenán v okrese Svitavy (Janov - 25 ha).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 30-55)

Většina porostů na severní Moravě a ve Slezsku byla v dobrém zdravotním stavu a v plné vegetaci.

Ojedinelé střední výskyty **fomové hniloby brukvovitých (*Leptosphaeria maculans*)** byly zjištěny v okrese Jeseník (Javorník, Horní Heřmanice, Skorošice); střední výskyt byl pozorován v okrese Hradec Králové (Janovice, Vinary).

Ojedinelé střední výskyty **plísně brukvovitých (*Peronospora parasitica*)** na spodních listech byly zjištěny v okrese Jeseník (Javorník, Bernartice, Skorošice) a ohniskově v okrese Šumperk.

První výskyt **molice vlašovičnickové (*Aleyrodes proletella*)** byl zjištěn v okrese Třebíč (Kožichovice).

V teplejších částech okresů Karlovy Vary a Sokolov byl v posledním březnovém týdnu pozorován střední (Bor) až silný (Kamenný Dvůr) výskyt „stonkových krytonosců“ **krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus pallidactylus*)** a **krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*)**, místně bylo následně za teplého počasí provedeno ošetření. Rozdíly ve výskytech se projevíly i v nadmořských výškách, např. v okrese Plzeň-sever v počátku období začaly nálety **krytonosce řepkového** na porosty ve vyšších polohách (Kralovicko, Manětínsko) ve slabé intenzitě, zatímco v nižších polohách byl zaznamenán již první výskyt vajíček (Červenohrádecko).

Další výskyty **krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus pallidactylus*)** byly sledovány v okresech Kutná Hora (Čáslavsko), Ústí nad Orlicí (Kameničná a Rudoltice), Ústí nad Labem, Louny (Lipenec), Česká Lípa, Most, Teplice, Litoměřice, Žďár nad Sázavou (Nové Sady u Velké Bíteše), Vsetín a dále ve většině okresech na severní Moravě a ve Slezsku; výskyt vajíček byl zjištěn v okrese Prostějov (neošetřený porost).

Velmi silný nálet **krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*)** do Mörického misek byl zaznamenán v okrese Kolín (Velim, Kolín; proběhlo ošetřování registrovanými insekticidy); silný výskyt byl hlášen také v okrese Brno-venkov (Moravské Knínice). Střední výskyty byly zjištěny v okresech Kutná Hora (Čáslavsko) a Uherské Hradiště (Nedakonice); další výskyty byly pozorovány v okresech Ústí nad Labem, Louny (Lipenec), Česká Lípa, Most, Teplice, Litoměřice, Liberec (Svijanský Újezd), Jablonec nad Nisou (Odolenovice), Vsetín, Žďár nad Sázavou (Nové Sady u Velké Bíteše), Blansko a Prostějov (Němčice na Hané). První výskyt vajíček byl zjištěn v okresech (Pardubice - 6.4. Přelouč), Břeclav (Horní Bojanovice, Němčičky), Zlín (Prštné), Kroměříž (Drahlov u Jarohněvice, Trávník); silný výskyt byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice).

První výskyty imag **dřepčíka olejového (*Psylliodes chrysocephala*)** byly zjištěny v optických lapácích v okresech Jičín, Brno-venkov (Moravské Knínice), Kroměříž (Drahlov u Jarohněvice, Trávník), Žďár nad Sázavou (Kunratice u Křižanova, Nové Sady u Velké Bíteše).

První výskyty imag **blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*)** byly zjištěny v okresech Kladno, Chrudim (Dvakačovice), Ústí nad Labem, Česká Lípa, Litoměřice, Uherské Hradiště (Nedakonice, Veletiny), Vyškov (Pístovice), Zlín (Prštné), Blansko, Brno-venkov (Tvarožná, Moravské Knínice), Kroměříž (Drahlov u Jarohněvic, Trávník) a v okresech na severní Moravě a ve Slezsku.

Střední výskyty **klopušky chlupaté (*Lygus rugulipennis*)** byly pozorovány v okrese Hradec Králové (Janovice); další výskyty byly zjištěny v okrese Jičín.

Střední výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byly zaznamenány v okresech Semily, Litoměřice (Břežany, Hošťka), Trutnov (Svatoňovicko - plochy byly podmáčeny). Aplikace rodenticidů byla provedena v okrese Rychnov nad Kněžnou (Dlouhá Ves, Javornice). Ohniskově střední výskyt byl sledován v okrese Břeclav (Ladná, Podivín); ojediněle střední výskyty především na okrajích porostů byly zjištěny v okresech Jeseník (Javorník, Velká Kraš, Vidnava), Karviná, Ostrava a Olomouc (Štěpánov, Příkazy, Náklo). Silné výskyty byly zaznamenány v okresech Klatovy (Nalžovské Hory - 23 ha), Cheb (Křižovatka a Jesenice), Louny (Libyně), Litoměřice (Úpohlavy) a Olomouc (Křelov, Ústín, Hněvotín). Střední až silné výskyty byly sledovány v okresech Jihlava (Heroltice u Jihlavy, Krasonice, Záborná), Znojmo, Přerov (Žákovice, Zámeštní Lhota, Rokytnice ad.) a Opava (zaznamenán další nárůst populace). Velmi silné výskyty byly zaznamenány téměř v celém okrese Prostějov, vlivem poškození docházelo k výpadům rostlin.

Ohniskové **zaplevelení hluchavkou nachovou (*Lamium purpureum*)** bylo pozorováno v okrese Jičín (Jičín, Miletín); ohniska s výskytem **plevelných řep (Weed beet)** byla sledována v okrese Jičín (Jičín – Robousy).

Poškození porostů při přihnojování DAM bylo hlášeno v okrese Louny. Poškození porostu aplikací přípravku proti krytonoscům bylo pozorováno v okrese Písek (Staré Kestřany).

KMÍN KOŘENNÝ

Silný výskyt používaných nor **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl zjištěn v okrese Pardubice (Jeníkovice).

PÍCNINY

VOJTĚŠKA

První výskyt **kvjatky hrachové (*Acyrtosiphon pisum*)** byl zjištěn v okrese Koměřiz (Bařice).

Lokálně střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl pozorován v okrese Kladno; všeobecně střední až silný výskyt byl sledován v okrese Jihlava (Velký Beranov, Záborná, Krasonice), Uherské Hradiště (Nedakonice, Hluk, Nivnice, Ostrožské Předměstí, Kunovice, Nivnice) a Znojmo.

JETEL

Silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl zjištěn v okrese Cheb (jetelotrávní porost - Křížovatka, Jesenice), České Budějovice (Lhota, Bošilec, Dobřejovice, Dolní Bukovsko, Žabovřesky, Hrdějovice); střední výskyty byly zaznamenány v okresech Karlovy Vary (Sedlo), Sokolov (Staré Sedlo) a Rokycany (Dobřív, Olešná).

V okrese Rychnov nad Kněžnou (Javornice) byla provedena aplikace rodenticidů. V okrese Svitavy (Litomyšlsko) bude zaoráno cca 150 ha z důvodu špatného přezimování a poškození **hrabošem polním**.

BRSLÉN

Líhnutí larev **mšice makové (*Aphis fabae*)** bylo zjištěno v okresech Kladno, Chrudim (Podlíšťany), Svitavy, Opava, Přerov, Olomouc a Prostějov. Silný úbytek mšic mrazem byl zaznamenán v okrese Pardubice (Škudly), ani na původně středně silně osazených brslenech nebyl zjištěn výskyt vajíček ale ani zakladatelek.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ

Začíná líhnutí přezimujících škůdců ze zimních vajíček, především svilušek a mšic. Na celém území převládají slabší výskyty, silnější výskyty jsou hlavně zaznamenány u neošetřovaných stromů v silničních stromořadích, extenzivních sadech a na rozptýlené zeleni.

První výskyt larev **mšice jabloňová (*Aphis pomi*)** zaznamenán v okrese Hodonín (30.3.), Brno-venkov (1.4., Podolí u Brna), Uherské hradiště (Bánov, Havřice, Nedakonice). Střední výskyty mšic byly již zjištěny v okrese Jeseník (Javorník, Česká Ves). Výskyty mšic různé intenzity jsou zaznamenávány i v okrese Přerov, ojedinele byly zjištěny až silné výskyty.

Ojedinele střední výskyty **svilušek (*Tetranychidae*)** byly zjištěny v okrese Jeseník (Javorník, Česká Ves), silné výskyty líhnoucích se svilušek byly zaznamenány v okrese Bruntál (Bruntál).

Započala aktivita přezimujících housenek **obalečů pupenových a slupkových (*Tortricidae*)**, které se začaly vžírat do rašících pupenů.

Lokálně střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl zaznamenán v okrese Břeclav (Velké Bílovice, Velké Němčice), silné výskyty v okresech Kroměříž (Jarohněvice) a Náchod (Česká Skalice; na ploše 21,5 ha).

Silný nálet dospělců **květopasa jabloňového (*Anthonomus pomorum*)** byl zjištěn v okrese Prostějov (30.3.; Dětkovice), byl zaznamenán počátek úživného žiru. Výskyt dospělců byl zjištěn rovněž v okrese Hodonín (Nechvalín) a Uherské Hradiště (Buchlovice, Zlechov). Poškození po úživném žiru bylo rovněž zjištěno v okrese Frýdek- Místek.

První výskyt dospělců **zobonosky ovocné (*Rhynchites bacchus*)** ve volné zeleni byl zaznamenán v okrese Brno-venkov (Podolí u Brna).

HRUŠEŇ

Výskyt **mery skvrnitě (*Cacopsylla pyri*)**, resp. silných příznaků napadení, tj. tvorby medovice, byl zjištěn na hrušních v okrese Přerov (Týn).

Peckoviny

SLIVONĚ

Lokální výskyty **puklice švestkové (*Parthenolecanium corni*)** byly zjištěny v okrese Přerov, ojediněle střední výskyty přezimujících stadií byly zjištěny v okrese Jeseník (Javorník) ve starších výsadbách stromořadí. Lokálně silné výskyty byly zjištěny na neošetřených stromech švestek v okrese Šumperk (Bludov).

V okrese Přerov byl zaznamenán na více lokalitách i výskyt **štítenky zhoubné (*Quadraspidiotus perniciosus*)** na slivoních.

Lokálně byly zaznamenány až střední výskyty **svilušek (*Tetranychidae*)**.

BROSKVOŇ

V okrese Přerov bylo zjištěno částečné **poškození** stromů broskvoní **mrazem**.

V okrese Přerov (1.4.) a Uherské Hradiště (Havříce) byl zaznamenán začátek líhnutí larev **mšice broskvoňové (*Myzus persicae*)** na broskvoních. V okolí obce Kbel (Kolín) byl zjištěn silný výskyt mšic na rašících pupenech broskvoní.

Drobné ovoce

RYBÍZ a ANGREŠT

Střední výskyty **vlnovníka rybízového (*Cecidophyopsis ribis*)** na pupenech rybízu byly zjištěny v okrese Olomouc (Olomouc, Nedvězí) a Jeseník (Javorník, Jeseník), slabé výskyty byly zaznamenány v okrese Olomouc (Vilémov).

RÉVA VINNÁ

První výskyty housenek **různorožce trnkového (*Peribatodes rhomboidarius*)** byl zaznamenán v okrese Břeclav (Němčičky).

Lokálně střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl pozorován rovněž v okrese Břeclav (Němčičky).

ZELENINA

Brukvovitá

ŘEDKEV setá ředkvička

V okrese Přerov již byly zaznamenány první výskyty a poškození porostů drobných pěstitelů **slimáčky (*Deroceras* sp.)**.

Poškození děložních lístků ředkvičky **dřepčíky (*Phyllotreta* sp.)** střední intenzity bylo zjištěno ve výsadbách drobných pěstitelů rovněž v okrese Přerov.

Ing. Rostislav Hrubý, CSc.
vedoucí Oddělení metod
integrované ochrany rostlin

Z podkladů sekce terénní služby zpracovali: Ing. Regina Tesařová, RNDr. Jan Juroch, Ing. Jakub Beránek, Ph.D.